

IVAs UTMÄRKELSER 2002 - 2011

SUPPLEMENT TILL MEDALJFÖRTECKNING ”UTMÄRKELSER OCH MINNESTECKEN 1919-2001”

Hedersledamotstecken

2006   *Tekn dr h c Arne Wittlöv*

Stor guldmedalj

- 2002   *Professor Karl Johan Åström*
för hans enastående arbete inom ett brett reglertekniskt område som forskare, lärare och inspiratör, vilket haft mycket stor betydelse för både industri och akademisk forskning.
- 2003   *Tekn. Dr. Sverker Sjöström*
för hans avgörande insatser vid uppbyggnaden av ett av Sveriges kvalitetsmässigt och ekonomiskt mest framgångsrika företag, Scania AB. Sverker Sjöströms insatser, som är en livsgärning, har givit Scania viktiga konkurrensfördelar inom teknikområdet och är grunden för företagets ledande ställning i lastbilsbranschen.
- 2004   *Professor Lennart Philipson*
för att med visionär övertygelse tidigt introducera molekylärbiologin i högskoleutbildningen i Sverige och etablera genteknik inom svensk akademisk forskning samt för att tidigt göra svensk industri medveten om områdets industriella betydelse.
- 2005   *Tekn. Dr. Gunnar L Johansson*
för hans insatser under många år inom svensk industri. Denna livsgärning har inte bara kommit Volvo till del utan också det svenska näringslivet i sin helhet. Gunnar L Johanssons ledarstil har präglats av hans respekt för individen och en stark vilja och förmåga att få människor att utvecklas. Med stor energi och samarbetsförmåga har han löst många komplexa uppgifter.
- 2006   *Professor Lars H Zetterberg*
för hans epokgörande arbete att i Sverige skapa och etablera den akademiska verksamheten inom telekommunikationsteori och signalbehandling. Zetterbergs gärning har inneburit att landet tidigt fick större kompetens inom detta område än kanske något annat land. Detta har varit av stor betydelse för den svenska konkurrenskraften inom telekommunikationsområdet.
- 2007   *Professor Bengt Kasemo*
för hans synnerligen framstående och omfattande insatser som forskare och forskningsledare vid Chalmers med inriktning mot tekniskt, biologiskt och medicinskt betydelsefulla fenomen vid fasta ytors kontakt med gaser, vätskor eller biomaterial, samt för hans entreprenörsinsatser i samverkan med industriföretag och vid start av groddföretag.

- 2008 *Professor Torvard C. Laurent*
 för hans vetenskapliga verksamhet med fokus runt hyaluronan, en komplex kolhydrat. Ett viktigt mål med den tidiga hyaluronanforskningen var att förstå substansens egenskaper och Laurent blev en av de ledande forskarna inom detta fält. Laurent blev samtidigt en av landets ledande biofysikaliska kemister, han visade också ett stort intresse för möjligheterna att utnyttja hyaluronan som läkemedel, vilket ledde fram till det mycket framgångsrika ögonkirurgiska läkemedlet Healon®.
- 2009 *Styrelseordförande Antonia Ax:son Johnson*
 för hennes stora insatser som entreprenör och företagsledare där ledarskapet präglats av engagemang, långsiktighet, hög affärsetik och ett starkt intresse för människan.
- 2010 *Professor Sune Svanberg*
 för hans pionjärinsatser inom laserspektroskopi samt hans förmåga att omsätta resultaten av sin forskning i tekniska tillämpningar av stor nytta för samhället.
- 2011 *Direktör Leif Johansson*
 för hans utomordentliga insatser att utveckla och profilera stora svenska koncerner som Electrolux och Volvo med teknik och marknad som drivkrafter för affärer på en global spelplan med mycket stark konkurrens. Leif Johansson är en av Sveriges mest framgångsrika företagsledare och en av svenskt näringslivs största profiler, berömd för sin retoriska förmåga och sitt breda samhällsengagemang. Under hans ledning globaliserades Electroluxkoncernen och Volvokoncernen har utvecklats till en av världens största tillverkare av tunga fordon.

Guldmedalj

- 2002 *Professor Göran Grimvall*
 främst för hans framstående och betydelsefulla arbete för att popularisera och informera om natur- och teknikvetenskap samt teknik.
- 2002 *Designchef Aina Nilsson*
 för synnerligen framstående och på hög fordonsindustriell kompetens grundat ledarskap vid utveckling av design först för personbilar vid Saab och sedan för lastvagnar vid Volvo.
- 2002 *Skogsmästare Jan Sondell*
 för hans framstående och betydelsefulla insatser för den skogstekniska utvecklingen i Sverige.
- 2003 *Docent Ingela Agrell*
 för framstående forskningsadministrativa insatser, särskilt inom de tvärvetenskapliga materialkonsortierna
- 2003 *Civilingenjör Tommy Ivarsson*
 för synnerligen framstående och på hög teknisk kompetens grundat ledarskap vid utvecklingen och genomförandet av JAS 39 Gripen samt för hans insatser för att skapa industriella allianser inom flygindustrin.
- 2003 *Professor Mathias Uhlén* för hans excellens som forskare och entreprenör inom området för molekylär bioteknik, samt betydelse som forskningsstrateg, tillika som entusiasmerande lärare och kunskapsförmedlare.
- 2004 *Professor Tord Claeson*
 för hans banbrytande forskning inom grundläggande och tillämpad lågtemperaturfysik och hans framgångsrika gärning som forskningsledare och lärare.
- 2004 *Direktör Salvatore Grimaldi*
 för ett inspirerande industriellt entreprenörskap och ledarskap med särskild lyskraft i en tid när företagsägandet blir alltmer utspädd och allt svagare förankrat i landet.

- 2005 *Professor Göran Sandberg*
 för hans banbrytande upptäckter om växthormoners betydelse för rotanläggning och vedbildning i vedartade växter, samt för projektet med sekvensning av genomet hos poppel. Det första träd vars arvmassa kartlagts. Han uppmärksammas även för det framsynta sätt som han etablerat och utvecklat molekylärbiologisk växtforskning i Sverige, där skapandet av Umeå Plant Science Centre (UPSC) utgör ett ”centre of excellence” av yppersta världsklass till vilket unga forskare från hela världen rekryterats. Hans entreprenörskap och stora drivkraft har även resulterat i bildandet av företag som Woodheads AB och SweTree Genomics AB.
- 2005 *Tekn dr Jan Uddenfeldt*
 för två decenniers engagerat arbete som lett till både konkreta och strategiska resultat av mycket stor betydelse för utvecklingen av mobil kommunikation och för svensk industris position inom området.
- 2005 *Makarna Ulrica Hydman Vallien och Bertil Vallien*
 för deras insatser under många år inom svensk glasindustri. Deras livsgärning har i högsta grad bidragit till denna industris konstnärliga och tekniska utveckling. Genom deras framgångsrika arbete har inte minst sysselsättningen i glasindustrin påverkats positivt.
- 2006 *Professor Jan Lisinski*
 för hans framgångsrika insatser inom arkitekturen där praktik och teori förenas med kvalitet och skönhet i fokus i en bred, lyhörd och innovativ byggnadsvård som givit viktiga bidrag till den högre utbildningen i restaureringskonst.
- 2006 *Professor Margareta Norell Bergendahl*
 för nydanande insatser inom området industriell produktutveckling, särskilt effektivisering av integration av produktutvecklings- och tillverkningsprocesser i syfte att öka kvalitet och anpassningsförmåga till marknadens och samhällets föränderliga krav. Hon har också på ett föredömligt sätt visat prov på gott eget ledarskap.
- 2006 *Professor Lennart Sandholm*
 för synnerligen framstående insatser för utveckling och utbildning inom området total kvalitet i Sverige och internationellt.
- 2007 *Astronaut Christer Fuglesang*
 Sveriges förste astronaut, för hans insatser inom den europiska och internationella rymdverksamheten och som inspirerande förebild för att öka intresset för teknik och naturvetenskap i samhället.
- 2007 *Professor Anne-Marie Hermansson*
 SIK-Institutet för livsmedel och bioteknik, för att ha byggt upp och utvecklat sitt forskningsområde kring struktur- och materialdesign i biologiska material till ett internationellt ledande och erkänt kompetenscentrum, där gränsöverskridande grundforskning/målforskning, i internationellt och nationellt samarbete, förenas med tillämpning av resultat inom ett brett industriellt produktområde.
- 2007 *Direktör Dan Sten Olsson*
 för hans insats som framstående, innovativ industriledare och entreprenör där hans ledarskap präglats av stark företagstillväxt parat med initiativ för miljömässigt hållbara lösningar. Dan Sten Olsson har dessutom genom större donationer, finansiering av professurer och genom ett personligt engagemang stött forskning och undervisning inom företagsutveckling, fartygskonstruktion, miljöteknik, offshoretteknik och bioteknik.

- 2008 *Tekn dr (h c) Carl Bennet*
för hans stora insatser som entreprenör och industriledare där hans ledarskap präglats av fantasi och ansvarstagande. Carl Bennet har dessutom med stort engagemang och oräddhet tagit del i diskussionen och arbetet kring flera viktiga samhällsfrågor där speciellt utbildningsområdet spelat en stor roll.
- 2008 *Professor Sten Bergström*
för hans stora insatser inom teknisk hydrologi och grundläggande hydrologisk modellering. Hans forskning och utvecklingsarbete relaterat till olika klimat och sårbarhetsperspektiv har haft stor betydelse nationellt och internationellt. Sten Bergströms varma personlighet i kombination med hans entusiasm för att lösa olika vattenresursproblem har bidragit till att väcka ett allmänt intresse för hur vi i bred samverkan skall utveckla ett uthålligt och robust samhälle.
- 2008 *Vetenskapsjournalist, fil dr (h c) Annagreta Dyring*
för hennes framstående och med stor uthållighet bedrivna forskningsinformativa insatser för tjänstfulla populärvetenskapliga författarskap.
- 2009 *Direktör Gunnar Bark*
för hans avgörande insatser vid uppbyggnaden av det världsledande företaget Autoliv. Genom hans entreprenörskap utvecklades Autoliv från ett bilbältesföretag till att omfatta den totala säkerhetsmiljön i bilen.
- 2009 *Teknologie hedersdoktor Yngve Bergqvist*
för ett kreativt konstnärligt och tekniskt entreprenörskap som på ett unikt sätt utnyttjar de naturliga förutsättningar som finns i Norrland – snö, is och mörker – men också de möjligheter som skapas i gränsöverskridande möten mellan näringslivet och modern konst.
- 2009 *Professor Hans Wigzell*
för att han som entreprenör genom engagemang och entusiasm skapat en plantskola för nya bioteknikföretag i Sverige. Detta har bidragit till att förstärka Karolinska Institutets ledande ställning inom den medicinska forskningen.
- 2010 *Professor emeritus Sven-Erik Johansson*
för hans unika insatser för utvecklingen av redovisningen såväl akademiskt som för näringslivet.
- 2010 *Ekonomie doktor Laurent Leksell*
för hans avgörande insatser att leda och utveckla ett forsknings- och utvecklingsföretag till en global medicinskteknisk koncern.
- 2010 *Professor Hans Rosling*
för hans grundläggande och pedagogiska insatser som på ett enkelt och lättförståeligt sätt förklarar den globala utvecklingen på hälsoområdet.
- 2011 *Professor emerita Marie Nisser*
för synnerligen framstående insatser för att bevara, och i nya sammanhang bruka industrihistoriskt värdefulla miljöer, samt för att etablera industriminnesforskning som en akademisk disciplin i Sverige och internationellt.
- 2011 *Tekn dr h c Hans Wallstén*
för framstående insatser som uppfinnare och entreprenör. Wallstén har sett behov av nyutveckling inom många olika områden och utgående ifrån egna idéer förverkligat dessa fram till färdiga produkter, vilka har varit av stor betydelse för såväl samhället som den enskilde.

2011 *Professor Anders Ynnerman*
för banbrytande insatser inom visualisering och fysisk simulering för datorgrafik och ett nyskapande ledarskap.

Brinellmedalj

2004 *Professor Toshishiko Emi*
för att under en mångårig gärning starkt bidra till den moderna metallurgins utveckling.

Guldplakett (ersätts från 2002 av Guldmedalj)

Tacktecken

2002 *Kristina Glimelius*
ledamot av akademiens presidium 1999-2001

2003 *Bengt Kasemo*
ledamot av akademiens presidium 2000-2002

2003 *Christer Zetterberg*
ledamot av akademiens presidium 2000-2002

2004 *Sigrun Hjelmquist*
Näringslivsrådets ordförande och ledamot av akademiens presidium 2001-2003

2004 *Jan Martinsson*
ledamot av akademiens presidium 2001-2003

2004 *Lennart Lübeck*
för hans insatser inom projekten Teknisk Framsyn

2004 *Anders Scharp*
för hans insatser inom flera utbildningsprojekt

2005 *Cristina Glad*
ledamot av IVAs presidium 2002-2004

2005 *Bertil Werner*
Akademiens ombudsman 1996-2004

2006 *Peggy Bruzelius*
ledamot av akademiens presidium 2003-2005

2006 *Jan-Erik Sundgren*
ledamot av akademiens presidium 2003-2005

2006 *Göran A Persson*
för hans långvariga insats i akademiens olika energiverksamheter, i synnerhet Energi- och miljörådet samt projektet Energiframsyn.

2006 *Jan-Åke Kark*
för hans insatser inom ett flertal projekt, i synnerhet projektet Samverkan för tillväxt.

2007 *Billy Fredriksson*
ledamot av akademiens presidium 2004-2006

- 2007 *Mats Ringesten*
Näringslivsrådets ordförande och ledamot av akademiens presidium 2004-2006
- 2007 *Dan Brändström*
för hans arbete inom IVAs MTS-kommitté samt för hans fruktbara samverkan med övriga akademier inom Akademigruppen.
- 2008 *Harry Frank*
för hans upprepade insatser inom akademiens verksamhetsfält, i synnerhet inom projektet Elkrafttringen
- 2008 *Karin Markides*
Ledamot av akademiens presidium 2005-2007
- 2008 *Björn Wolrath*
för hans insatser i projektet Barn ser på framtiden.
- 2009 *Hans Dalborg*
akademiens preses 2005-2008.
- 2009 *Erik Sandewall*
Ledamot av akademiens presidium 2006-200.
- 2009 *Björn Hägglund*
Ledamot av akademiens presidium 2006-2008.
- 2010 *Lars Backsell*
Näringslivsrådets ordförande och ledamot av akademiens presidium 2007-2009
- 2010 *Mauritz Sahlin*
Ordförande IVAs Medaljkommitté 2004-2010
- 2011 *Karl-Olof Hammarkvist*
Ledamot av akademiens presidium 2008-2010
- 2011 *Marianne Eliason*
IVAs ombudsman 2005-2011

Minnesmedalj/Minnesskrift

Minnesmedaljserien avslutades 1996 och dess sista medalj utgavs 1995. Fr.o.m. år 1997 ersattes minnesmedaljserien av Minnesskrifter.

- 2002 *Enoch Thulin (1881-1919)*
för hans pionjärinsatser inom flygindustrin.
(Författare Jan Waernberg)
- 2003 *Harry Nyquist (1889 -1976)*
för hans pionjärinsatser inom regler- och telekommunikationsteknik.
(Författare Karl Johan Åström)
- 2004 *J. Sigfrid Edström (1870–1964)*
för hans insatser inom svenskt näringsliv och organisationsväsen.
(Författare Jan Hult)
- 2005 *Johan Theofron Munktell (1805-1887)*
en svensk pionjär inom ång- och verkstadsteknik.
(Författare Hans G Forsberg)

- 2006 *Jacob Berzelius (1779-1848)*
sin tids främste kemist och en av Sveriges ryktbaraste forskare.
(Författare Jan Trofast)
- 2007 *Eli Filip Heckscher (1879-1952)*
för hans insatser inom nationalekonomi och ekonomisk historia.
(Författare Ulf Olsson)
- 2008 *Svante Arrhenius (1859-1927)*
för hans framstående insatser inom fysik och kemi
(Författare Gustaf Arrhenius, Karin Caldwell, Svante Wold)
- 2009 *Fredrik Vilhelm Hansen (1862 – 1929) och
Johan Gustaf Richert (1857 – 1934)*
för deras insatser att på ett fundamentalt sätt bidra till vattenkraftens utbyggnad och
att utveckla vattenkraftens viktiga roll i vår nationella energiförsörjning.
(Författare Lennart Billfalk, Klas Cederwall)
- 2010 *The Svedberg (1884-1971)*
för hans pionjärinsatser inom ultracentrifugeringen som gav biokemin en ny
utgångspunkt och banade väg för en ny vetenskap, molekylärbiologin. (Författare
Björn Lindman, Lars-Olof Sundelöf)
- 2011 *Sofia Kovalevskaja (1850-1891)*
för hennes stora betydelse inom matematikens område, grunden för all
ingenjörsvetenskap. Hon lyckades trots kraftigt motstånd från dåtidens
universitetsvärld bli Sveriges första kvinnliga professor och världens första kvinnliga
professor i matematik.
(Författare Ingegerd Palmér)